SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 15. oktobra 2009 *

V zadevi C-101/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Cour de cassation (Luksemburg) z odločbo z dne 21. februarja 2008, ki je prispela na Sodišče 5. marca 2008, v postopku

Audiolux SA in drugi

proti

Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) in drugim,

Bertelsmann AG in drugim,

* Jezik postopka: francoščina.

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik tretjega senata v funkciji predsednika četrtega senata, R. Silva de Lapuerta, sodnica, G. Arestis, J. Malenovský in T. von Danwitz (poročevalec), sodniki,

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodni tajnik: N. Nanchev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. aprila 2009,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Audiolux SA in druge A. Elvinger in M. Elvinger, odvetnika,

– za Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) in druge J. Loesch, G. Loesch in P. Van Ommeslaghe, odvetniki,

– za Bertelsmann AG in druge G. Harles in P.-E. Partsch, odvetnika,

– za francosko vlado G. de Bergues in J.-C. Gracia, zastopnika,

– za Irsko D. O'Hagan, solicitor, skupaj z D. Barnivillom, SC, in A. O'Neillom, BL,

– za poljsko vlado M. Dowgielewicz, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti G. Braun in O. Beynet, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 30. junija 2009

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na vprašanje, ali obstaja splošno načelo prava Skupnosti glede enakega obravnavanja delničarjev, po katerem so manjšinski delničarji zaščiteni z obveznostjo večinskega delničarja, ki pridobi ali izvaja nadzor nad družbo, da jim ponudi odkup njihovih delnic pod istimi pogoji, kot so bili

dogovorjeni ob pridobitvi deleža v tej družbi, zaradi katerega je pridobil ali okrepil nadzor, in če je potrebno, na časovne učinke takega načela.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med manjšinskimi delničarji družbe RTL Group (v nadaljevanju: RTL) in družbami Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) (v nadaljevanju: GBL), Bertelsmann AG (v nadaljevanju: Bertelsmann) in RTL glede sporazumov, sklenjenih med družbama GBL in Bertelsmann.

Pravni okvir

3 V peti uvodni izjavi Druge direktive Sveta z dne 13. decembra 1976 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim odstavkom člena 58 Pogodbe glede ustanavljanja delniških družb ter ohranjanja in spreminjanja njihovega kapitala, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (77/91/EGS) (UL 1977, L 26, str. 1) je navedeno:

„[…] glede na člen 54(3)(g) [je] treba, da zakonodaja države članice, ki se nanaša na povečanje ali zmanjšanje kapitala, zagotavlja opazovanje in uskladitev načel enake obravnave delničarjev v enakem položaju ter varstvo upnikov, katerih zahtevki so obstajali pred odločitvijo o zmanjšanju“.

4 Člen 20(1) te direktive določa:

„1. Države članice se lahko odločijo, da ne uporabijo člena 19 [ki neki družbi za pridobitev lastnih delnic postavlja določene pogoje] za:

[…]

(d) delnice, ki so bile pridobljene na podlagi zakonskih obveznosti ali kot posledica sodne odločbe za zaščito manjšinskih delničarjev, zlasti ob spojitvi, spremembi dejavnosti ali oblike družbe, prenosu registriranega sedeža v tujino ali uvedbi omejitev pri prenosu delnic;

[…]

(f) delnice, ki so bile pridobljene za odškodnino manjšinskim delničarjem v povezanih podjetjih;

[…]“

5 Člen 42 Direktive 77/91 določa:

„Za izvajanje te direktive zakonodaja držav članic zagotovi enako obravnavo vseh delničarjev, ki so v enakem položaju.“

6 Točka 6 Priporočila Komisije 77/534/EGS z dne 25. julija 1977 o določitvi evropskega kodeksa ravnanja za transakcije z vrednostnimi papirji (UL L 212, str. 37) določa, da:

„[…] je Komisija po posvetovanju z zainteresiranimi krogi poleg tega ugotovila, da med njimi obstaja široko soglasje o načelih kodeksa.“

7 Točka 11(C) tega priporočila določa:

„*Tretje splošno načelo* se nanaša na enakost delničarjev.

Komisija je kljub nekaterim kritikam menila, da je treba ohraniti načelo enakega obravnavanja in njegovo uporabo pojasnila v dveh dopolnilnih določbah, pri čemer je poudarila zlasti konkretno obveznost publicitete.

V dopolnilni določbi 17 omenja enako obravnavanje, ki ga je treba zagotoviti drugim delničarjem pri prenosu udeležbe, ki omogoča nadzor, vendar po drugi strani dovoljuje, da se te delničarje varuje tudi na drugačen način, da bi se upoštevalo dejstvo, da so v Zvezni republiki Nemčiji pooblastila večinskega delničarja zakonsko omejena.

[…]“

8 Splošni načeli 1 in 3 evropskega kodeksa ravnanja (v nadaljevanju: kodeks ravnanja), priloženega k Priporočilu 77/534, določata:

„1. Cilj tega kodeksa in splošna načela je treba spoštovati tudi v primerih, ki niso izrecno zajeti z dopolnilno določbo.

Pri vsaki transakciji na trgih vrednostnih papirjev je treba poleg besedila zakonskih določb ali predpisov, ki veljajo v posamezni državi članici, upoštevati tudi njihov namen ter načela dobre prakse, ki se uporabljajo na teh trgih, ali tista, ki jih priporoča ta kodeks.

[…]

3. Vsem imetnikom vrednostnih papirjev iste vrste, ki jih izda ista družba, je treba zagotoviti enako obravnavanje, zlasti je treba upoštevati pravico vseh delničarjev do enakega obravnavanja pri vsakem poslu, katerega posredna ali neposredna

posledica je prenos udeležbe, ki *de iure* ali pa *de facto* omogoča nadzor nad družbo, s katere vrednostnimi papirji se trguje na trgu."

9 Dopolnilna določba 17 kodeksa ravnanja določa:

„Nobene transakcije, katere posledica je prenos udeležbe, ki omogoča nadzor v smislu splošnega načela 3, se ne sme izvesti molče brez obvestitve drugih delničarjev in nadzornih organov.

Zaželeno je, da se vsem delničarjem družbe, katere nadzor je bil prenesen, ponudi možnost odsvojiti svoje vrednostne papirje pod enakimi pogoji, razen če imajo drugačno varstvo, ki se lahko šteje za enakovredno."

10 V skladu s členom 4(2) Direktive Sveta 79/279/EGS z dne 5. marca 1979 o usklajevanju pogojev za sprejem vrednostnih papirjev v uradno kotacijo na borzi (UL L 66, str. 21) morajo izdajatelji vrednostnih papirjev, ki so sprejeti v uradno kotacijo, izpolniti obveznosti s seznama C, priloženega k tej direktivi.

11 V prilogi k navedeni direktivi je namreč seznam C, ki se nanaša na „obveznosti družbe, katere delnice so sprejete v uradno kotacijo na borzi vrednostnih papirjev". V točki 2(a) seznama C je določeno, da „družba zagotavlja enako obravnavanje delničarjev, ki so v enakem položaju".

12 Ta določba je bila povzeta v členu 65(1) Direktive 2001/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. maja 2001 o sprejemu vrednostnih papirjev v uradno kotacijo na borzi in o informacijah, ki jih je treba objaviti v zvezi s temi vrednostnimi papirji (UL L 184, str. 1), katere člen 111(1) je razveljavil Direktivo 79/279.

13 Vendar je bil člen 65 Direktive 2001/34 na podlagi člena 32, točka 5, Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na reguliranem trgu, in o spremembah Direktive 2001/34/ES (UL L 390, str. 38) črtan z učinkom od 20. januarja 2007. Člen 17 Direktive 2004/109 z naslovom „Zahteve za informacije za izdajatelje, katerih delnice so sprejete v trgovanje na reguliranem trgu“ v odstavku 1 določa:

„Izdajatelj delnic, ki so sprejete v trgovanje na reguliranem trgu, zagotovi enako obravnavanje za vse imetnike delnic, ki so v enakem položaju.“

14 V uvodnih izjavah 8 in 10 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/25/ES z dne 21. aprila 2004 o ponudbah za prevzem (UL L 142, str. 12) je navedeno:

„(8) Skladno s splošnimi načeli zakonodaje Skupnosti, zlasti s pravico do poštenega zaslišanja, naj bo glede odločitev nadzornih organov v primernih okoliščinah omogočen njihov ponovni pregled s strani neodvisnega sodišča. […]

[…]

(10) Obveznost dati ponudbo vsem imetnikom vrednostnih papirjev se ne uporablja za tiste imetnike vrednostnih papirjev, ki imajo kontrolni delež vrednostnih papirjev na datum začetka veljavnosti nacionalne zakonodaje, ki prevzema to direktivo.“

15 Ta direktiva se v skladu s členom 1(1) uporablja za ponudbe za prevzem vrednostnih papirjev družb, za katere velja zakonodaja držav članic, če je s temi vrednostnimi papirji mogoče trgovati na reguliranem trgu.

16 Člen 3 z naslovom „Splošna načela“ v odstavkih 1(a) in 2(a) določa:

„1. Za izvajanje te direktive države članice zagotovijo spoštovanje naslednjih načel:

(a) vsi imetniki vrednostnih papirjev istega razreda ciljne družbe se morajo obravnavati enako; poleg tega je treba v primeru, ko oseba pridobi kontrolo nad družbo, druge imetnike vrednostnih papirjev zaščititi;

[…]

2. Z namenom zagotavljanja skladnosti z načeli iz prvega odstavka države članice:

(a) zagotovijo spoštovanje minimalnih zahtev iz te direktive […]“

17 Člen 5 Direktive 2004/25 z naslovom „Zaščita manjšinskih delničarjev, obvezna ponudba in pravična cena“ v odstavkih 1 in 4 določa:

„1. Kadar ima fizična ali pravna oseba po lastni pridobitvi ali po pridobitvi oseb, ki z njo delujejo usklajeno, vrednostne papirje družbe iz člena 1(1), ki ji skupaj z deležem teh vrednostnih papirjev, ki jih že ima ali ki ga že imajo osebe, ki z njo delujejo usklajeno, posredno ali neposredno dajejo določen odstotek glasovalnih pravic v tej družbi in s tem kontrolo nad družbo, države članice zagotovijo, da se od te osebe zahteva ponudba kot način zaščite manjšinskih delničarjev te družbe. Takšna ponudba naj bo ob prvi priložnosti naslovljena na vse imetnike teh vrednostnih papirjev za vse njihove vrednostne papirje za pravično ceno, kot je določena v odstavku 4.

[…]

4. Za pravično ceno se šteje najvišja cena, ki jo ponudnik ali oseba, ki z njim deluje usklajeno, plača za iste vrednostne papirje v obdobju, ki ga določijo države članice in ki traja od 6 do 12 mesecev pred dano ponudbo iz odstavka 1. […]“

18 Člen 16 te direktive z naslovom „Pravica do izstopa“ določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se po ponudbi vsem imetnikom vrednostnih papirjev ciljne družbe za vse njihove vrednostne papirje uporabljata odstavka 2 in 3.

2. Države članice zagotovijo, da lahko imetnik preostalih vrednostnih papirjev od ponudnika zahteva odkup njegovih vrednostnih papirjev po pravični ceni pod enakimi pogoji, kot so navedeni v členu 15(2).

3. Člen 15(3) do (5) se uporablja smiselno.“

19 Odstavek 2 člena 15 navedene direktive, na katerega se sklicuje člen 16(2), določa prag udeležbe, in sicer 90 % kapitala z glasovalno pravico. Odstavek 5 istega člena, na katerega se sklicuje člen 16(3) Direktive 2004/25, določa, da države članice poskrbijo za zagotovitev pravične cene.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

20 Družba Audiolux SA in druge tožeče stranke v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju skupaj: Audiolux) so manjšinske delničarke v družbi RTL, katere delnice so kotirale na borzah v Luxembourgu, Bruslju in Londonu.

21 Kot je razvidno iz spisa, je imela družba GBL pred dogodki, zaradi katerih je nastal spor o glavni stvari, 30 % delnic družbe RTL. Družba Bertelsmann je imela 80-odstotni delež v družbi Bertelsmann Westdeusche TV GmbH, preostali, 20-odstotni delež pa je imela družba Westdeutsche Allgemeine Zeitungsverlagsgesellschaft E. Brost & J. Funke GmbH & Co. Družba Bertelsmann Westdeusche TV GmbH je imela 37 % delnic družbe RTL in britanska skupina Pearson Television 22 %, preostalih 11 % delnic pa so imeli manjšinski delničarji, med katerimi je bila tudi družba Audiolux.

22 Družba GBL je svoj 30-odstotni delež kapitala v družbi RTL v prvi polovici leta 2001 z več posli odsvojila družbi Bertelsmann v zameno za njen 25-odstotni delež kapitala.

23 Družba Bertelsmann je nato decembra 2001 pridobila delež skupine Pearson Television, družba RTL pa je začela umik svojih delnic iz kotacije na londonski borzi, ki je začel učinkovati 31. decembra 2002.

24 Odsvojitev deleža, ki ga je imela družba GBL, družbi Bertelsmann je bila predmet sodbe Tribunal d'arrondissement (okrožno sodišče, Luxembourg) z dne 8. julija 2003, s katero so bili predlogi družbe Audiolux zavrnjeni, ker niso temeljili na nobeni določbi oziroma pravnem načelu, ki ga priznava luksemburško pravo. Ti predlogi so se nanašali zlasti na veljavnost poslov, katerih posledica je bila odsvojitev tega deleža, in na povračilo škode, ki je nastala zaradi neupoštevanja obveznosti, da je treba predlagateljem ponuditi možnost zamenjave njihovih delnic v družbi RTL za delnice družbe Bertelsamnn pod istimi pogoji, kot so bili priznani družbi GBL.

25 Iz te sodbe je razvidno, da veljavno luksemburško pravo družb ne določa, da imajo manjšinski delničarji, kadar večji delničar odsvoji vrednostne papirje drugemu večjemu delničarju, pravico do odsvojitve svojih vrednostnih papirjev pod istimi pogoji. Poleg tega luksemburška ureditev borze vrednostnih papirjev ne more biti pravna podlaga za obravnavane predloge. V navedeni sodbi je bilo zlasti ugotovljeno, da nobena določba luksemburškega prava ni uresničila Priporočila 77/534.

26 Umik vrednostnih papirjev družbe RTL iz kotacije na londonski borzi je bil predmet sodbe Tribunal d'arrondissement z dne 30. marca 2004, s katero so bili zavrnjeni predlogi družbe Audiolux, ki so se nanašali zlasti na obveznost, da se poveča izdaja vrednostnih papirjev družbe RTL za javnost in da se teh vrednostnih papirjev ne umakne iz kotacije na londonski borzi.

27 Cour d'appel (pritožbeno sodišče, Luxembourg) je po tem, ko je zadevi združilo, ti sodbi potrdilo, pri čemer je glede sodbe z dne 8. julija 2003 navedlo, da se zadeva nanaša na obstoj splošnega načela, po katerem lahko manjšinski delničarji luksemburške družbe, ki kotira na borzi, od večinskih delničarjev zahtevajo spoštovanje pravice do enakega obravnavanja ob odsvojitvi večjega deleža v tej družbi. Cour d'appel je v zvezi s tem presodilo, da splošno načelo enakega obravnavanja delničarjev ne more veljati kot pozitivno pravo in biti pravna podlaga za zahteve pritožnikov.

28 Kasacijska pritožba, ki jo je vložila družba Audiolux, se nanaša le na del sodbe, v katerem je bila potrjena sodba z dne 8. julija 2003. Družba Audiolux v njej navaja kršitev splošnega načela enakega obravnavanja delničarjev in zahteva, da se jo obravnava enako kot družbo GBL ob odsvojitvi njenega deleža v družbi RTL družbi Bertelsmann, in sicer z nadzorno premijo.

29 V teh okoliščinah je Cour de cassation prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali sklicevanja na enako obravnavanje delničarjev in, natančneje, zaščito manjšinskih delničarjev

(a) v Drugi direktivi ‚družb' 77/91 […], in sicer v členih 20 in 42,

(b) v priporočilu Komisije [77/534], in sicer v ‚splošnem načelu 3' in ‚dopolnilni določbi 17',

(c) v Direktivi […] 79/279 […], in sicer na priloženem seznamu C, točka 2(a), povzeti v Direktivi [2001/34],

(d) v Direktivi […] 2004/25 […], in sicer v členu 3(1)(a), ob upoštevanju uvodne izjave 8

izhajajo iz splošnega načela prava Skupnosti?

2. Ali je ob pritrdilnem odgovoru na prvo vprašanje to splošno načelo prava Skupnosti treba uporabiti samo v razmerjih med družbo in njenimi delničarji ali tudi v razmerjih med večinskimi delničarji, ki upravljajo oziroma nadzorujejo družbo, in manjšinskimi delničarji te družbe, zlasti kadar delnice družbe kotirajo na borzi vrednostnih papirjev?

3. Ali je ob pritrdilnem odgovoru na prejšnji vprašanji to splošno načelo prava Skupnosti z vidika kronološkega razvoja sklicevanj iz prvega vprašanja treba razumeti tako, da je obstajalo in bilo v razmerjih med večinskimi in manjšinskimi delničarji v smislu drugega vprašanja zavezujoče že pred začetkom veljavnosti zgoraj navedene Direktive 2004/25 in pred nastankom spornega dejanskega stanja v obravnavani zadevi, to je v prvi polovici leta 2001?"

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

30 Družba Bertelsmann izpodbija dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, s tem da trdi, da v njem nista zadovoljivo opisana pravni in dejanski okvir, ki se nanašata na postavljena vprašanja.

31 Čeprav vprašanje za predhodno odločanje, ki ga predloži nacionalno sodišče, res ni dopustno, če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni za to, da bi lahko ustrezno odgovorilo na postavljena vprašanja (glej sodbo z dne 14. decembra 2006 v zadevi Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, ZOdl., str. I-11987, točka 28 in navedena sodna praksa), je treba opozoriti, da je v obravnavani zadevi na podlagi predložitvene odločbe mogoče določiti obseg predloženih vprašanj in da so zainteresirane stranke dejansko imele možnost, da v skladu s členom 23 Statuta Sodišča predstavijo stališča, kar potrjuje vsebina stališč, predstavljenih v tem postopku. Zato ima Sodišče na voljo dovolj elementov, ki se nanašajo na pravni okvir in dejansko stanje spora o glavni stvari, da bi razložilo zadevna pravila Skupnosti in podalo ustrezen odgovor na postavljena vprašanja.

Prvo in drugo vprašanje

32 S tema vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali obstaja splošno načelo prava Skupnosti glede enakega obravnavanja delničarjev, po katerem so manjšinski delničarji zaščiteni z obveznostjo večinskega delničarja, ki pridobi ali izvaja nadzor nad družbo, da jim ponudi odkup njihovih delnic pod istimi pogoji, kot so bili dogovorjeni ob pridobitvi deleža v tej družbi, zaradi katerega je pridobil ali okrepil nadzor.

33 Predložitveno sodišče se v zvezi s tem sklicuje na več določb sekundarne zakonodaje Skupnosti, in sicer na člena 20 in 42 Direktive 77/91, splošno načelo 3 in dopolnilno določbo 17 kodeksa ravnanja, točko 2(a) seznama C iz Priloge k Direktivi 79/279 in člen 3(1)(a) Direktive 2004/25 v povezavi z njeno uvodno izjavo 8.

34 Najprej je treba navesti, da zgolj okoliščina, da sekundarna zakonodaja Skupnosti vsebuje nekatere določbe, ki se nanašajo na zaščito manjšinskih delničarjev, sama po sebi ne zadostuje za ugotovitev, da obstaja splošno načelo prava Skupnosti, zlasti če je njihovo področje uporabe omejeno na natančno opredeljene in določene pravice. Zato je edini namen preizkusa določb, ki jih je navedlo predložitveno sodišče, preveriti, ali te določbe prepričljivo kažejo na obstoj obravnavanega načela. V zvezi s tem je treba pojasniti, da imajo te določbe informativno vrednost le, če so zavezujoče (glej v tem smislu sodbi z dne 23. novembra 1999 v zadevi Portugalska proti Svetu, C-149/96, Recueil, str. I-8395, točka 86, in z dne 12. julija 2001 v zadevi Jippes in drugi, C-189/01, Recueil, str. I-5689, točka 74), pri čemer je iz njih razvidna natančno določena vsebina obravnavanega načela (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Jippes in drugi, točka 73).

35 Prvič, ugotoviti je treba, da je obseg zgoraj navedenih določb direktiv 77/91 in 79/279 omejen na natančno določene položaje in da se ne nanašajo na položaj, kot je ta v postopku v glavni stvari.

36 Sklicevanja na zaščito manjšinskih delničarjev v členu 20 Direktive 77/91, ki niti približno ne kaže na obstoj splošnega načela prava Skupnosti, se namreč nanašajo zgolj na določitev – kot je razvidno iz njihovega besedila – ciljev, v skladu s katerimi lahko države članice pod določenimi pogoji odstopijo od uporabe člena 19 te direktive.

37 Poleg tega obveznost iz člena 42 Direktive 77/91, da je treba zagotoviti enako obravnavanje vseh delničarjev, ki so v enakem položaju, velja – kar je razvidno iz začetka

stavka „Za izvajanje te direktive“ – le v okviru te direktive, to je pri povečanju ali zmanjšanju kapitala, kot je navedeno v njeni peti uvodni izjavi. Zato se navedeni člen uporablja za položaje, ki se povsem razlikujejo od položajev, na katere se nanaša obveznost, ki bi jo imel v postopku v glavni stvari večinski delničar na podlagi domnevnega splošnega načela prava Skupnosti, ki ga zatrjuje družba Audiolux.

38 Ugotovitev, da pravilo o enakem obravnavanju delničarjev, ki ga določa navedeni člen 42, v skladu z namenom zakonodajalca Skupnosti ni namenjeno uporabi zunaj okvira Direktive 77/91, je potrjena s ciljem te direktive.

39 Cilj navedene direktive je namreč le zagotoviti najnižjo raven zaščite delničarjev v vseh državah članicah (glej sodbe z dne 12. marca 1996 v zadevi Pafitis in drugi, C-441/93, Recueil, str. I-1347, točka 38, z dne 19. novembra 1996 v zadevi Siemens, C-42/95, Recueil, str. I-6017, točka 13, in z dne 18. decembra 2008 v zadevi Komisija proti Španiji, C-338/06, ZOdl., str. I-10139, točka 23).

40 Poleg tega je treba poudariti, da člena 42 Direktive 77/91 celo v njenem okviru ni mogoče šteti za izraz splošnega načela prava Skupnosti. Sodišče je namreč zavrnilo široko razlago člena 42, ker bi členu 29(4) te direktive v zvezi s pogoji za omejitev prednostne pravice odvzela njegov polni učinek (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Španiji, točki 32 in 33).

41 Glede točke 2(a) seznama C iz Priloge k Direktivi 79/279, v skladu s katero mora družba zagotoviti enako obravnavo delničarjev, ki so v enakem položaju, je dovolj navesti, da je bila ta določba medtem razveljavljena in nadomeščena s členom 17 Direktive 2001/34, ki v skladu s svojim naslovom velja le za obveznost posredovanja informacij imetnikom vrednostnih papirjev.

42 Zato se določbe direktiv 77/91 in 79/279, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, uporabljajo za natančno določene položaje, ki se jasno razlikujejo od tistih v postopku v glavni stvari. Poleg tega se te določbe, kot je poudarila generalna pravobranilka v točki 84 sklepnih predlogov, v bistvu omejujejo na urejanje zelo posebnih položajev v pravu družb, saj družbi nalagajo nekatere obveznosti za zaščito vseh delničarjev. Tako nimajo splošnega pomena, ki je po naravi stvari značilen za splošna pravna načela.

43 Drugič, glede splošnega načela 3 in dopolnilne določbe 17 kodeksa ravnanja ter Direktive 2004/25 je treba opozoriti, da se niti ta kodeks niti ta direktiva ne sklicujeta izrecno na obstoj splošnega načela prava Skupnosti glede zaščite manjšinskih delničarjev.

44 Glede kodeksa ravnanja je na eni strani treba poudariti, da njegovo splošno načelo 1 v drugem odstavku razlikuje med veljavnimi zakonskimi določbami ali predpisi in načeli dobre prakse. V zvezi s tem to načelo izenačuje načela dobre prakse, ki se uporabljajo na trgih, in tista, ki jih priporoča kodeks ravnanja. Iz tega je razvidno, da so ta načela kot pravni viri v skladu s tem kodeksom enakovredna načelom, ki se uporabljajo na trgih. Vendar pa taka ugotovitev glede pravne narave navedenih načel ni združljiva z domnevo, da splošno načelo 3 in dopolnilna določba 17 navedenega kodeksa izhajata iz splošnega načela prava Skupnosti.

45 Na drugi strani niti splošno načelo 3 niti dopolnilna določba 17 kodeksa ravnanja ne omenjata absolutne in zavezujoče obveznosti enakega obravnavanja. Natančneje, v skladu z drugim odstavkom dopolnilne določbe 17 tega kodeksa je „zaželeno“, da se vsem delničarjem družbe ponudi možnost odsvojiti vrednostne papirje, in to samo, če nimajo enakovrednega varstva.

46 Vendar pa tako besedilo glede na sodno prakso, na katero je opozorjeno v točki 34 te sodbe, nasprotuje temu, da bi se lahko iz teh določb sklepalo o obstoju splošnega načela prava Skupnosti glede zaščite manjšinskih delničarjev. Trditev v točki 6 Priporočila 77/534, da med zainteresiranimi krogi obstaja široko soglasje o načelih kodeksa ravnanja, zato ni upoštevna.

47 Direktiva 2004/25 v členu 5 določa obveznost za delničarje, ki so pridobili nadzor v družbi, da izvedejo obvezno ponudbo. V členu 16 pa določa pravico do izstopa.

48 Vendar po eni strani uvodne izjave 2, od 9 do 11 in 24 Direktive 2004/25 o obvezni ponudbi in pravici do izstopa niti izrecno niti posredno ne navajajo, da pravila, ki jih uvaja ta direktiva, izhajajo iz splošnega načela prava Skupnosti. Poleg tega se te uvodne izjave v ničemer ne sklicujejo na kodeks ravnanja ali na direktivi 77/91 in 79/279, zato na njihovi podlagi Direktive 2004/25 ni mogoče šteti za uresničenje predloga iz kodeksa ravnanja ali zgoraj navedenih direktiv.

49 Po drugi strani je v skladu s členom 1 Direktive 2004/25 področje uporabe obvezne ponudbe in pravice do izstopa omejeno na družbe, ki kotirajo na borzi. Poleg tega v skladu s členom 5(1) te direktive obvezna ponudba velja le, kadar ima oseba po pridobitvi delež, ki ji omogoča nadzor nad to družbo, v skladu s členoma 15 in 16 navedene direktive pa pravica do izstopa velja le za primere, v katerih delničar po javni ponudbi pridobi 90 % kapitala z glasovalno pravico.

50 Zato te določbe Direktive 2004/25 veljajo za posebne položaje, tako da iz njih ni mogoče izpeljati splošnega načela določene vsebine. Poleg tega niso splošne, kot je bilo že v točki 42 te sodbe ugotovljeno za določbe direktiv 77/91 in 79/279, kar je po naravi stvari značilno za splošna pravna načela.

51 Posebej glede določb Direktive 2004/25, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, je treba poudariti, da čeprav uvodna izjava 8 te direktive nakazuje na splošna načela prava Skupnosti, pa ostane dejstvo, da se ta uvodna izjava nanaša le na procesna jamstva, ne pa na kako načelo enakega obravnavanja delničarjev. Poleg tega iz izrazov „splošna načela“ v členu 3 navedene direktive ni mogoče sklepati, da je zakonodajalec Skupnosti tako nameraval izenačiti načela, navedena v tem členu, s splošnimi načeli prava Skupnosti. Kot je razvidno iz izraza „za izvajanje te direktive“ gre le za usmeritvena načela, kako naj države članice uporabljajo navedeno direktivo.

52 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da določbe sekundarne zakonodaje Skupnosti, na katere se sklicuje predložitveno sodišče, ne ponujajo prepričljivih dokazov o obstoju splošnega načela enakega obravnavanja manjšinskih delničarjev.

53 Poleg tega je treba še preučiti, ali je obravnavanje, ki ga zahteva družba Audiolux, na področju prava družb mogoče razumeti kot poseben izraz splošnega načela enakega obravnavanja.

54 V skladu z ustaljeno sodno prakso splošno načelo enakega obravnavanja določa, naj se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in naj se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno upravičeno (glej sodbo z dne 16. decembra 2008 v zadevi Arcelor Atlantique in Lorraine in drugi, C-127/07, ZOdl., str. I-9895, točka 23 in navedena sodna praksa).

55 V obravnavani zadevi je treba opozoriti, da se obravnavanje, ki ga zahteva družba Audiolux, nanaša na obveznost, ki jo ima izključno delničar, ki pridobi ali okrepi nadzor v družbi. Ta obveznost bi mu naložila sklepanje pogodb z vsemi manjšinskimi delničarji pod enakimi pogoji, kot so bili dogovorjeni ob pridobitvi deleža, zaradi katerega je

pridobil ali okrepil nadzor, hkrati pa bi pomenila ustrezajočo pravico vseh delničarjev, da delnice prodajo večinskemu delničarju.

56 Ugotoviti je treba, ali je elemente, navedene v prejšnji točki te sodbe, mogoče šteti za izraz splošnega načela enakega obravnavanja.

57 Glede določitve obveznosti večinskega delničarja in s tem povezanih pogojev je treba ugotoviti, da splošno načelo enakega obravnavanja kot tako ne določa niti posebne obveznosti večinskega delničarja v korist drugih delničarjev niti posebnega položaja, na katerega se ta obveznost nanaša.

58 Za določitev obveznosti večinskega delničarja in pogojev za to obveznost je namreč potrebna odločitev o vprašanju, ali v posebnem položaju, v katerem delničar pridobi ali okrepi nadzor v družbi, manjšinski delničarji potrebujejo posebno zaščito, ki se mora uresničiti z naložitvijo obveznosti večinskemu delničarju. Taka odločitev bi predpostavljala tehtanje interesov manjšinskih delničarjev in večinskega delničarja ter večjih posledic na področju prevzemov podjetij in bi morala biti v skladu z načelom pravne varnosti še posebej izražena, da bi se zainteresirane stranke lahko nedvoumno seznanile s svojimi pravicami in obveznostmi ter ravnale v skladu z njimi (glej v zvezi z zahtevami načela pravne varnosti sodbo z dne 10. marca 2009 v zadevi Heinrich, C-345/06, ZOdl., str. I-1659, točka 44).

59 Poleg tega ob domnevi, da bi manjšinski delničarji potrebovali posebno zaščito, ostane dejstvo, da obstajajo različni načini za zagotovitev te zaščite, med katerimi je potrebna izbira.

60 Kodeks ravnanja se namreč v dopolnilni odločbi 17 sklicuje na „enakovredno zaščito“, ki jo lahko imajo manjšinski delničarji, v točki 11(C) Priporočila 77/534 pa je kot primer take enakovredne zaščite navedena omejitev pooblastil večinskega delničarja.

61 Zato splošno načelo enakega obravnavanja ne more biti odločilno pri izbiri med različnimi mogočimi načini zaščite manjšinskih delničarjev, kakršni so navedeni v teh aktih sekundarne zakonodaje Skupnosti.

62 Načelo, ki ga navaja družba Audiolux, predpostavlja zakonodajno izbiro, ki temelji na tehtanju zadevnih interesov in vnaprejšnji določitvi jasnih in podrobnih pravil (glej po analogiji sodbi z dne 15. julija 1970 v zadevi ACF Chemiefarma proti Komisiji, 41/69, Recueil, str. 661, točke od 18 do 20, in z dne 5. marca 1980 v zadevi Ferwerda, 265/78, Recueil, str. 617, točka 9, ter sklep z dne 5. marca 1999 v zadevi Guérin automobiles proti Komisiji, C-153/98 P, Recueil, str. I-1441, točki 14 in 15), in ga ni mogoče izpeljati iz splošnega načela enakega obravnavanja.

63 Splošna načela prava Skupnosti so namreč ustavne narave, medtem ko je načelo, ki ga navaja družba Audiolux, nekoliko podrobnejše in zahteva zakonodajno obravnavo, ki se na ravni Skupnosti opravi z aktom sekundarne zakonodaje. Zato načela, ki ga navaja družba Audiolux, ni mogoče šteti za samostojno splošno načelo prava Skupnosti.

64 Glede na navedeno je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da pravo Skupnosti ne vsebuje splošnega pravnega načela, po katerem so manjšinski delničarji zaščiteni z obveznostjo večinskega delničarja, ki pridobi ali izvaja nadzor nad družbo, da jim ponudi odkup njihovih delnic pod istimi pogoji, kot so bili dogovorjeni ob pridobitvi deleža, zaradi katerega je pridobil ali okrepil nadzor.

65 Ob upoštevanju tega odgovora na tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

66 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Pravo Skupnosti ne vsebuje splošnega pravnega načela, po katerem so manjšinski delničarji zaščiteni z obveznostjo večinskega delničarja, ki pridobi ali izvaja nadzor nad družbo, da jim ponudi odkup njihovih delnic pod istimi pogoji, kot so bili dogovorjeni ob pridobitvi deleža, zaradi katerega je pridobil ali okrepil nadzor.

Podpisi